

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISKI DAGBLADET

Kolmapäeval, 20. detsembril 1972

Nr. 98 (3786)

14. aastakäik

Haruldasi fotosid Taanis

Taani riigiarhivar dr. phil Vello Beck on avastanud Kopenhaagenis haruldase fotokogu, mis käsitleb Eesti Vabadussõda ja tolleaesget Eestit. Arvult on fotosid nelikümne ja ligemale pooled nendest on ülesvõetud sündmustest, mille kohta üldse ei teatud fotodokumentide leiduvat.

Vaatamata, et pildid on tehtud rohkem kui pool sajandit tagasi, on nende kvaliteet kasutamiskõlbulik. Fotograaf on Asbjörn Beck, taani ajakirjanik, kes koos kaasalaga viibis Eestis maikuu 1919 kuni jaanuarini 1920. Ta veedab oma vanaduspäevi Kopenhaagenis. Fotod kuuluvad Taani televisiooni arhivi, kuid enamik nendest tuleb avaldamisele Taani vabatahtlike ühema Vabadussõjaga kol. R. Borgelini raamatus "Dannebroggi lipu all", mis ilmub Vällis-Eesti kirjastusel Vabariigi aastapäevaks 1973.

Eduskunna-liige: Soomes kavatsesi RIIGIPÖÖRET

HELSINGI (EPL) — Soome pääses 1970-dal aastal hädavaevu kommunistlikust riigipöördest, väidab eduskunna liige Eero Lattula (koonduserakond), kes kõigile surveavaldustele vaatamata keeldub oma avaldusi tagasi võtmast. "Mul on selle kohta tündid", ütleb ta. Lattula informatsioonide järele tuli a. 1970 Helsingisse suursaadik Moskvasi Alekssei Beljakov ülesandega juhtide kommunistide komplekti.

Kõigepealt pidi tekitama kaos tööturul, võtta mõningate ametiühingute poolehoid ja käiku lastama üldstreik. Kõige selle tulemuseks oleks olnud provotseeritud rahutus, kus ametivõimud oleksid sunnitud olema varitama relvi. Olukord oleks olnud eelduseks relvastatud vastupanule ja lõpuks valitsuse kukutamisele.

Teatavasti toimuski aastal 1970 suur metallitööstise streik, mis sobib kirjeldatud plaanidesse. Kuuldused Helsingis kõnelesid ägedatest kokkupõrgetest Beljakovi ja Soome presidendi vahel, mis olevat

ühel saunaskäimisel läinud käitsi kokkuminemiseni.

Lõpuks oli Beljakov sunnitud 1971 a. kevadel tagasi pöörduma Moskvasse tähtsate ülesandega. Kuuldused riigipöörde kavatsustest on Soomes liikunud pärast selle kogu aja. Ametliku poolt ei ole aga nendele kuuludusele varem reageeritud. Kui nüüd eduskunna liige Lattula oma valimisringkonnas Põhja-Soomes peetud kõnes asjast avalikult rääkis, reageeris valitsus dementselt. Välisminister Karjalainen ja Koonduserakonna esimese on nõudnud Lattulalt andmete tagasi võtmist, millele Lattula vastas demonstratiivse erakonnamärgi maharebimisega oma kuueväärilt.

Lattula on seega esimene, kes Soomes avalikult on julgenud väita, et pöörde kavatsuse oli segatud ka vene saatkond.

Soomes on plaanitud ka varem kommunistlikku riigipöört — a. 1948, kui kommunistid olid valitsuses ja Yrjö Leino siseminister. Viimane langes põlu alla, kuna ta olevat rahvuslikke ringkondi hoiatanud. Tema menuaareid ilmumine keelati ära.

Rootsi-vene film lõppes pankrotiga

Rootslaste poolt koos venelastega vändatud film "Mees teisel pool", mis osalt valmistati Tallinnas Bibi Anderssoniga peaosas ja mille tootmiskulud olid 11 miljonit krooni, osutus suureks heskoks. Noagema Film AB-le, kes selle tulemusena läks pankrotti.

Film läks Rootsis viletsalt, kuna see aga idariikides kujunes väga meenukaks. Ütleb firma direktor Lennart Berns, Kuid selle raha, mis film idas sisse toob, kaaseerivad kokkelepe kohaselt venelased, kuigi rootslased kandisid peakulud.

Stockholmi eesti kooli jõulupeolt. Koolijuhataja Udo Juuno tänab "tiigritaltsutajat" Madis Geringit, tiigrikuksesi, unemalliasi ja kõiki teisi tegelasi esotsas suurevaevanägija-lavastaja Ao Vaksiga, kes paistab koolijuhataja seljatagant (EPL-foto Tippo)

A. Küng vastab Hollandi lehes punatoimetajale

ROTTERDAM (EPL) — Hollandi suurajakiri "Accent", milline intervjueris Andres Küngi Eesti olukorrast, sai kiiresti vastuse kohaliku vene saatkonna kaudu, mille oli kirjutanud propagandalehe toimetaja Vladimir Raudsepp ja milline vastus avaldati ka propagandalehes lissas juba enne kui see Hollandis ilmus ja kus üsnagi kohmetult püütakse väita, et Küngi andmed on valeid ja korratakse kuldunud Kremli propagandaklišeesid. Kremli saatkonna abiga ilmunud kiri sai kiiresti vastuse Andres Küngi poolt "Accentile" saadetud vastuses.

Andres Küng ütleb, et Raudsepp vastust tuleb lugeda nõukogude "ametlikuks vastuseks", mida näitab see, et ta kui kommunistliku partei ühe organi toimetaja ei tohtinud kirja otse saata Hollandi lehele, vaid pidi kasutama N. Liidu saatkonna ja välisministeeriumi abi.

On iseloomustav, et vastaja hilib nõoda venelaste sissevoolu küsimusest Baltikumist, kuigi Küngi artiklis üteldi, et pärast sõda on venelaste arv Eestis tõusnud 3 protsendilt 32-le, seda ametlikult andmetel. Kuid see nii jatkub, muutub eesti rahvas oma pärisalal vähemuseks sajanähtuseks. Kas see ei ole üllatav, kui see asjaolu eestlasti suuretsena paneb?

Ülesilmise puhul, nagu oleks Küngi külastuse olnud liige küll, et elu-tundma õppimiseks Eestis, vastab see, et ka meeldib õppinuks

seada elu rohkem tundma, kuid Moskva ei annud enam viisat — kriitilised külastajad ei ole teretunud, isegi siis, kui Moskva neld jätkuvalt vägivaldselt loe "oma kodanikeks". Nõukogude võimud püüvad "vaikuse vandenõuga" jega saada ikestatud Balti rahvastest — nad peavad muutuma unustatud rahvasteks Euroopas.

Vastuses liikkab Küng ümber Raudseps katse teda ennast ja tema avaldusi tuua tõetunnistajaks, et N. Liit on Eestis investeerinud suuri summasid, mistõttu ei saavat üldse kõnelda eestlaste okupeerimisest ja ekspluaterimisest.

— Raudsepp "unustab" raha teise poole, et üha suuremad summasid viiakse Eestist välja kaupade ja teenuste näol, millised on Moskvas otsestatud, hiiglaslikud maksumulud jaekaubandusel ja üheliiduliste Eestis- Jürg. lhk. 7.

EESTI JÖULUD ALGASID EESTI KOOLI JÖULUGA

Stockholmi Eesti Algekooli traditsiooniline jõuluõhtu (kinnitamaks noortele ja vanadele, et jõulupühad saavad täiesti ukse ees!) korraldati sel aastal pühapäeval, 18. detsembril vanas tuntud kohas — Skansullil gümnaasiumi aual. Kokkutulnud, neid oli üle tuhande, tervitas koolijuhataja Udo Juuno, märkides, et see jõuluõhtu on koolile 28-as ja et nagu ikka, toimub see kodumaiste traditsioonide kohaselt. Ja nagu tavallist oli see aasta suurimaks eesti peoks.

Jõuluõhtu algas sedapuhku näidend esitamisega, sellele järgnes pärast vahega vaimulik talitus jõuluevangeliumi lugemisega ja jõulupalvus, edasti algkooli õpilaste deklamatsiooni-esinemine ja jõuluvana tulek kingituskohikesega. Varematal aastatel on jõuluõhtu alustatud vaimulika talitusega.

Kava sisustamiseks oli Ao Vaks ka sellel aastal vaevaks võtnud koolitöötajate kirjutada uus näidend, milleks oli kummaline selklus ühes vaatuses nimega "unenägu". Truuks jääd

E. Vallak Etioopia peakonsul

GENE (EPL) — Etioopia keiser Haile Selassie on nimetanud Etioopia (Abessinia) peakonsuliks Genfi seal eluneva eesti leiduri ja töösturini E. Vallaku.

oma loodusarmastusele ja kasvatustele eesmärkidele, laseb autor oma uusimas lavateoses inimlaste kaasa aidata ühel loomalapsel (tiigritüdrukul), kus on dzunglist kinni püütud ja rahvale näitamiseks tsirkuse puuri sulatud, seal ära põgeneda ja metsa tagasi vabandusse pöörduda. Lisaks on siin kujusid tubat ja üks õõ munitasjutu maailmast ning tegevuse elustamiseks ja vahelduse loomiseks paar rühmitantust.

Inimlaste Mia-Liit ja Pia-Liit osades Ann Jürisoo ja Piia Paljak, tiigritüdruk Ratapuri Kii nahas Linda Marend, uneliiva viskajaks (hästi loetud sõna TV-st tuntud seeriakuju tegevuse märkimiseks) Uue-Matiks inimeste poolt oli Virge Tarning ja Tiiger-Matiks sama ameti peal tiigri-

te poolt Helen Miller. Lumerätskuste tantsus tegid kaasa Paula Eickhorn, Marika Farkas, Susan Miller, Tiina Orusild, Anne-Pii Saare ja Kaisa-Leena Vallas. Tiiger-Kiisude tants tegid kaasa Piret Holm, Petra Mets, Aino Lepik, Eva Orusild, Eva Raud, Lena Tomann ja Leene Tõnisson. Näidendis esinevate vanemate inimeste osti mängisid Tiidi-Liit osas Epp Lohk-Sundström, loomatallutajad-vahete tsirkuses Gunga-Liit ja Gunga Laahd kehastasid Madis Gering ja Ilmar Loorand. Jutustaja ülesanded, kellel tegevuskäigus on üteldava lava toga aivanu mõned laused siin-sehutatuseks ja lõpetuseks, täitis Siiri Kuldkepp. Nii noored kui ka vanad tegelased olid innuga asja juu-

Jürg. lhk. 6

Õnne Akadeemia

Eep 205

IRRITATSIOON

Moskva on irriteeritud. Korra-ko- haselt muidugi ka tema satrapi Tallinnas, kes omal viisil peremehe- ees on vastutavad ka läänes viibi- va pagulaskonna eest. Irriteeritud just sellepärast, et hetkel, kui N. Liit on saavutamas üht etappi oma püüdlustes n.n. Euroopa julgeoleku- konverentsi näol (kus loodetakse saavutada tunnustust ka vallutuste- le Hitler-Stalini maadejaotuse- pak ti alusel, seal hulgas Balti riikide annekteerimine), näitavad need jõud, mis punaste teoreetikute järe- le peaksid olema väsinud ja välja surunud kolme aastakümnega pagu- luses, silmatorikavalt viitsalust, m.h. energilise selgitustööga N. Liid- u ideeliste sihtide kohta julgestu- skonverentsil.

Ülemaailmsed Eesti Päevad ei ku- junenud oodatud fiaskoks, nagu loodeti, vaid vastupidiselt triu- mifiks ja see kriipsutas alla, et balti rahvaste hiilil läänes ei ole kaugelki väiksem kui rahvaste huvide eest võitlemisel. Ja siis on tulnud uuest generatsioonist uusi võitlejaid, kes võibolla on mitmeti efektiivsemad ja valusamadki oma kaasagaesuga. Egas Moskva asjata ei reageerinud ootamatu kiirusega Andres Küngi intervjuule Hollandi suurimas ajakirjale — mitte etse, nagu läänemaailmas toimub, vaid N. Liidu saatkonna kaudu, nii nagu tegemist oleks mingi ametli- ku noodiga, rõhutamaks, et autori seisukoht on valitsuse seisuko- had. Huvitat on seejuures, et "leel- ile Moskva" on "Koduma" quis- lingitoimetaja kiri leidnud veeligis üleskohendamist, kuigi see juba algeltisist kahtlemata kõrgemalt poolt oli aktsepteeritud.

Eesmärgiks on veenda hollandia- si, et Eestis ja Balti riikides ei ole mingit okupatsiooni ja ekspuateri- mist, tegemist on vaid "suure naab- ri" heategivusega ja väikesa rahva (rahvaste) aialmisesse, kelle kultu- ur "õitseb". Propagandaklišheed, mis on ammu tuntud ja milles kordkorral püütakse viita (vata- maia Molotov-Ribbentropi-pakki sa- laklauslute ammugielse teatavaks-

saamisele), nagu oleks eesti rahvas omal vabal tahtel liitunud N. Vene- maaga. Vale, mis on määratud ker- gendama rahvusvahelisel areenil Balti probleemi arutamist, näit. jul- geolekukonverentsil.

Kuid paraku ei saa sealpool keegi ka hea tahtmise juures rääkida tõtt või avaldada oma seisukohti, kõik kuulub kontrolli alla. Võib- olla on sellest heaks näiteks samas propagandalehe numbris ära too- dud parteibossi Arnold Vaderi intervjuu Rootsi Ringhäälingu esi- najaga. Teadokuleid tegi intervjuu Sveriges Radio Moskva-korrespon- dent, kes, et üldse tegetiseda, peab alluma spetsiaalsele "vene reegli- tele", s.t. filmitud saade tuleb enne läände minekut "ette näidata". Ja kui nüüd Vader ühkeldeb, et ta intervjuu andis, siis küsime meie siin Rootsis, miks see intervjuu ei ole esitamist leidnud ikka veel Rootsi televisioonis, kuigi hulk aega on möödunud? Kas ei olnud põhjuseks saatele lisatud rootsipool- sete kommentaaride vastuvõt- matus Moskva võimudele? Või- mudele, kes ei sallii vabu ja iseseis- vaid vaatepunkte ja seisukohti.

Nõukogude propaganda tembel- dab tõe väljatoomist, eriti kui see puudutab N. Liidu enda vägivalda, anastamist ja terrorit, "külmaks sõ- jaks". Tee rahule minevat ainult kõige äraunustamise ja vägivalda tunnustamise kaudu. Olevat "reak- tsiooniline" meelde tuletada. Muidugi on täiesti õksupuha, kas vene propagandale selles suunas kirjutaja alla n.n. ajaloodoktorid (kelle ülesandad selles teadusharus vähe- malt raudeesriide taga on haletse- misväärased) või tavallised propagan- dapolitrukid.

Raske on olematuks teha sündi- nud ja ajalooliselt tõestatud fakte, milliste hulka kuuluvad ka arva- kad dokumendid kommunismi-nat- sismi mesinadalalet Euroopa rah- vaste saatusega sahkerdamisel. Neid on raske varjata nii lääne avalikkuses kui ka julgeolekukon- verentsil.

KLA

VÄLISKOMMENTAAR

RAUDEESRIIDE TAGANT

Novembri teisel poolel hakkas rau- deesriide tagant saabuma teateid, mis kõnelevad Nõukogude juhtkonna kavast kõvendada poliitilist kontrolli nii oma alamate kui salasriikide üle, puhastamine passiivsest või muudu ebameeldivatest liikmetest. Ühtlasi on otsustatud rangemalt karistada teadlasi ja teisi haritlasi, kes nõuko- gude seisukohest nähtuna olevat küt- tunud "ebamoraalselt" või "samaa- vastaselt".

Edasi tahetakse hoolikamalt valva- ta selle üle, et ideoloogilised mõjud välismailt ei leiaks sissepääsu rau- deesriide taha. Mida Läänes nimeta- takse silaehitamiseks või inimeste, ideede ja informatsiooni vabamaks liikumiseks üle piiride, see pole Kremli arvates midagi muud kui va- neluline sissehüüdmise ja õõnestusöö.

Nõukogude välisminister Gromõko- on juba jõudnud Liitunud Rahvaste teiskõrgus taha ettepaneku, et eke- ritaaks ära televisioonisatete satelliid- kaudu "teistesse maadesse". Varem on Kremli võimurid teatavasti te- nud korvavald kateid panna seisma lääne mitmesuguseid raadiosaateid raudeesriide tagustesse maadesse, vii- matil tähenduses tänavu toimunud Ohiympia mängudele Münchenis.

Lääneriigid on keeldunud neid saa- tide lõpetamast, sest nende arvates on nii inimeste kui ideede ja in- formatsiooni vabama liikumise õhutamise üle piiride tegelikult väga täht- saks celtingimiseks koostööle Ida ja Lääne vahel üldse. USA välismini- ster Rogers rõhutas seda eriti alla kõ- nes 1. detsembril 1971, kui ta Üleme- romaade kirjanike kokkulekule iso- loometas Ühendriikide seisukohta laevastud Euroopa julgeoleku- ja koostöökonverentsi suhtes. President Nixon toonitas seda omalt pooli täna- vu veebruaris Kongressile esitatud välispoliitilises aruanandes.

Ettevalmistatud läbirääkimised tüh- hendatud konverentsi kokkulekule- seks on vahepeal Helsingis käiku läi- nud, kuid idariikide huvi inimeste, ideede ja informatsiooni vabama lii- kumise küsimuses üle piiride ei nä- ta midagi ühist lääneriikide soovide- ga. Vastupidi, tshehoslovakkia kom- munistliku partei häälkandja Rude Pravo raitas kõbe seletama, et oma ettepanekuga tahivat lääneriigid so- mata kurikuulsa trooja hobuse smu- sendamist euroopa konverentsi ette- valmistustesse. Tõenäoliku kaestas Rude Pravo niivõisi ka Kremli kar- tust trooja hobuse eest, sest kui N. Liidu esinaja Maltsev konverentsi ettevalmistatavale läbirääkimistel Hel- singis sõna võttis, siis läks ta inimes- te, ideede ja informatsiooni vahenda- mise küsimusest vaikides mööda.

Selle asemel esitas ta kolme-punk- tilise väheütleva ettepaneku, mis ilm- sest taotes ettevalmistatavale läbirää- kimiste kiiret lõpetamist, millega aga lääneriigid ei võinud rahul olla. Lääneriikide seisukohta kaitses esi- mesena Holland selteusega, et pole veel sugugi leidnud tõendamist, et on küllalt alust Euroopa suure kon- verentsi korraldamiseks. Ka Saksa liiduvabariigi esinaja arvas, et vaja- takse üksikajalikkumaid mõttevahu- si enne kui konverentsi küsimust saab otsustada. Ta lisas, et Euroopa rahvad ei saa petta "tühjade dekla- ratsioonidega".

Nõnda pole N. Liidul igatages kui- gi suuri võimalusi kiristada läbirää- kimistega nende siirulise kärpimise arvel. Pealegi ei saa lääneriigid jätta arvesse võtmata N. Liidu smnacesid samme poliitilise kontrolli tugevdami- seks nii oma sisemaal kui ida-euroo- pa salasriikides.

Värskemaks näiteks Nõukogude kon- vendlu sõvendamisel raudeesriide taga on troja nimetatud põhipingung al- lakirjutamiseks Ida-Berlinis. Kava kohaselt pidi Saksa liidukatsel- Brandt selleks sõitma "Saksa dem- raatliku vabariigi" pealinna Ida-Ber- linis. Järsku selgus aga, et polnud võimalik kindlaks määrata aega.

Ida-Saksa põikvõetud vastustest võib järeledada, et nõukogude salasrii- gi režiim lihtsalt ei sõndanud lasta Brandt tulla Ida-Berlini, kartes

tema ovatsioonilist vastuvõttu rahva poolt, nagu see oli aset leidnud Er- furdis paar aastat tagasi, kui Brandt pidas sissejuhatavat läbirääkimisi Willi Stophiga.

Nõukogude rangem kontroll rau-

deesriide taga nõuab, et midagi ei või juhtuda, mis soodustab kriitilisi voolusid, õhutab rahvuslikke mee- leolusid või aitab kuidagiviisi kaasa idabloki killunemisele.

A K

"Mini-seelik" jälle aktuaalne Tallinnas

Tallinna venekeelse parteiajalhe "Sovetskaja Estonia" teatel toimub praegu Tallinnas Moemaja korraldusel suur riietusnäitus nimetuse all "Hommikul, keskpäeval ja õhtul". Näitusel on välja pandud 110 mitmesugust meeste ja naiste riietust, nagu pallitud, kasakaid, üllkondi, seelikuid, kleite, pluuse, peakatteid jne. Näituse kestel toimu- vad ka meedemonstratsioonid, millele vastu vaatatajaid suurt huvi tundu- vat.

Kirjeldades tänapäeva moode Tal- linnas, märgib ajaleht, et "maks-see- likuid" on nüüd lõplikult minevikku kadunud, kuna vahepeel talnaplanii- le jäänud "mini-seelik" on jällegi eel- istatavamaks kujunenud. Sellejuu- res võidavad aga märgata, et "pisut vanemad naisterahvad" ei armasta ka mini-seelikuid, vaid midagi vahe- pealset mini- ja maks-seelikku vahel.

Moodne kink: varga-alarm!

NEW YORK — Järeltuleesse New Yorki on ilmunud müügile mitmed tänapäeva kajastavad kau- bad.

Siin mõned nendest: 1. Uudne var- gaalarm, mis pannakse ukse alla. Ni- pea, kui üks avatakse, hakkab alarm hülgama. Lehitise nimetuseks on "Batterypowered Block-Alarm" ja maksab kuus dollarit. 2. Nukk, mis kordab kõike, mida temale räägiak- ses. Nukul on pisike helilindistaja, see võib hääle üles ja nängib ta- gasi automaatselt. 3. Automaatne muinasjutustaja. Selleks on eriline, "Juke Box" mis töötab patareidiga ja justkult kuni kaheksa muinasju- tu. Emadel pole lastele justustamise- ga enam vaeva vaja näha!

Eestlaste telgitehas USA-sse

TORONTO (VE) Torontos edukalt tegetuse eesti tööstusette võitte Anglo Traders Ltd omanikus Lembit Soots, Arnold Ivardi ja Harry Tooni on laiendanud oma tegevust Lõuna poole Kanade piiri ning rajanud uue telgitehuse New Yorki osariiki, Claytoni vääkelinna.

Uus tööstus hakkas esialgu tööle umbes 50-liikmelise personali- ning selle juhtis ning peamäendz- heriks on ins. Mart Linne, kes seni töötas Torontos Anglo Traders Ltd telgitehuses juures. Uus töös- tus kannab nime Ridgeline Indus- tries Inc ning kavaseb esialgu pro- duseerida 20 000 telki aastas.

Uus ettevõtte loomise tööd 5. septem- bril. Ettevõtte alustas tehti ametli- kult teatavaks New Yorki osariigis Jefferson County omavalitsuse ju- lditse koosolekul, kus olid esindatud ka kohalikud, kaubanduskoja liikmed, New Yorki osariigi esinaja ja uue ettevõtte direktor Lembit Soots ja Mart Linne.

Eestlased laendasid oma tegevust USA-see, kuna sealset turul on nõud- mine tekitada järele suurem kui praeg- une tootmiskapasiteet, tingituna olukorras, kus USA väiketööstus on peaaegu välja surunud. Teigtööstus- aga ei sobi suurtootmislikuks toot- miseks.

mis tähendab seda, et kaasagne see- lik või kleit peab ulatuma ainult na- dele allapoole põlvi.

Edasi märgib ajalehekirjutise autor H. Meri, et kaasagne naine peab suurt lugu kleidist, mille käised on laiad, samuti on hinnatud nõg kand- mine kleidil kui ka pallitud. Viimaste puhul tarvitatakse taskute pealefõm- blemist, samuti nahkkrageid ja käiste äärestamist naharibaga.

Mis puutub eelistatud värvitöönde- sesse, siis olevat see üldiselt õige laiahaardeline, kusjuures kõike enam on tarvilusel ainult heledad värvid.

Osa väljapandud moeartikleid kuu- lud sellesse valikusse, millega Tal- linna Moemaja käis sügisel Itaalias ringreisil.

Tonnaazh ei ole muutunud

Eesti Merevees, Mereveeste Uniooni häälkandja, kirjutab oma viimases numbris, et ühioniga ka- lektitvõlvungivahetkorras olevate laevade tonnaazh ei ole viimase kahe aasta jooksul palju muutu- nud.

Kui 1971 langes välja vanaduse tõt- tu aurik "August", siis tulid samal aastal juure ja ühinesid lepinguga mootorlaeval "Gisela Venmann" ja "Treuholz". Sama aasta alguse peale hakkas mehe kollektivleping, mis oli juba varem alla kirjutatud, kehti- ma ka mootorlaeval "Panky".

EESTI PÄEVALEHT

Estniska Dagbladet
Peatoimetaja Juhon Kokla
Vastutav väljandaja
(ansv. utg.)
Arvi Moor

Toimetus ja talitus:
EESTI MAJAS Stockholmis:
Wallingatan 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 667
101 29 Stockholm 1
Telefon T 21 84 46

Toimetaja Eskilstunas Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
331 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72
Tellimispostigiro nr. 15 67 70-0
Kuulutusarvete postigiro 60 59 00-0,
Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Tellimishinnad:
Aasta kr. 158-
Termin (4 kuud) kr. 57-
Kui kr. 16-

Väljandaja EESTI PÄEVALEHT FÖRLAGS AB

Trükkija: Eskilstuna-Kurirens
Tryckeri AB Eskilstuna 1972

Naiskoori ja Meeskoori ühine ball Blå Hallenis

üle hulga aja on rootsi eestlaskonnal jälle võimalus ballimiljöös pi- dutseda. Kõik pidutsemisvormid on ühel ja samal ballil rahuldatud — kes soovib vaid tantsida, kes koos õhtusõliga soovib väärakalt veeta pidiõhtut (sobiv on see õhtul pühitseda kuldpulmi, 50 a., 60 a. jne. juubelit, palgakõrgendust, õnnestunud äri, jne. Pühjusi on küllalt). Kes soovib vaid kuulata koorilaulu on ka see võimalik, kuna nõ. kontsertosa on esimene kavapunkt. Ball toimub laupäeval 3. veebruaril tulevaid aastal Stockholmis Stadshuseti Blå Hallenis. Kogunemine algab kl. 18. Kava on järgmine:

- kl. 18.30—19.30 kontsertosa. Esine- vad Naiskoor ja Meeskoor nihiasti eraldi kui ka koos. Repertuaarist on valitud lõbusamad ja ballimiljöösse sobivad laulud.
- kl 20 avavalls. Kohse serveritaku- se ka supeed. Tants aga kestab edasi neil, kes supeest osa ei võta.
- Tantsupausidest pakutakse meelela- hutust meie tuntuimate ja tõusvate artistide poolt.
- Tantsurõkerest on 6-ellikmeline, koosneedes tuntud rootsi muusikutest.
- On avatud puhvet, kust võib osta kohvi ja sobivad jookse, supustest jne. On ka välja paigutatud laud puhvetküüaluste, mille imber mu- gavalv võib nautida — näiteks — kohvi ja konjakit.
- Stockholmis Eesti Naiskoor korral- dab loterii väärtuslikkude võitude- ga.
- Supeest osavõtjaid võib olla kuni

400. Osavõtt on vaid võimalik ettefel- limise korras telefonidel: 0758/14 841 — Pr. Lolla Puusepp, 08/18 14 21 — Pr. Meta Truuvvere 08/88 97 53 — Pr. Elise Truuvet. Suupestil 1 60.— kr. isikult võimaldab loomulikult ka sis- sepeähüsu.

■ Ballipäimesid 15.— kr. on saada- val kooride liikmetelt, Eesti Majas ja Eesti Kultuuri Koonduises.

■ Naiskoori ja Meeskoori liikmed esinevad pikas kleidis resp. frakis. Sellega õlgu õeldud, et korraldajad näeksid meeleldi pidulikku riietust.

■ On pühjust toonitada, et isearansi suupestileid on pühjust varakult va- ruda, kuna kohtade arv on piiratud. Aga ka ballipileid on pühjust aeg- saasti muretseda, sest kuigi Blå Hal- lenis on suur ei ole ka selle mahutvus piiramatut. Ball töötab olevat tore õhtu nihiasti noortele kui vanemate- le.

Jõulutervitused ERF kaudu

Annetades Eesti Rahvusfondi kaudu meie rahvusliku võitlustöö heaks, mütlemis eriti kodumaal või ka mujal viibijatele ning soovime kõigile oma sugulastele, sõprade ja tuttavatele rõõmsaid jõulupühi ja head uut aastat!

Helmut Aamissepp perega, Juhana Avik abikaasaga, Maret Avik, Friedrich Adamson perega, Johannes Adler abikaasaga, Minna Adoff, Elvi Aida, Heinrich Alaküla perega, Heino Alliksaar abikaasaga, Heldur Alver perega, Elmar Anderson abikaasaga, Ene ja Ants Anderson lastega, Erik Annus, perega, Dr. jur. Ilmar Arens perega, Th. Antsepe, Emilie ja Helvi ARAS, Ruth Aule, Maret ja Olaf Aule, Selma ja Ilmar Aule, Vilma ja Alex Belinfante Hollandist, Arne Belinfante Rotterdamist, Peter Ceinfante, Hollandist, Leeni, Juhan ja Juhan-Märt Bersmann, Evid Blumfeldt, Ene ja Sett Brink, Johannes ja Olga Eichhorn, Elve Eichhorn, Hella ja Paul Elber, Elga Eliaser, Evald Ennus, Karl Erenurm perega, Johannes Ernesaks, Martin Ers perega, Väino Esken perega, D. Estonius perega, Paul Feldman abik., Lydia ja Valentin Gutfeldt, Eugenia Haas perega, Agr. Alfred Hain perega, Lunda ja Rein Haljak, Anna Haljas, Elli-Maria Hallap, Riho Hallas, A. ja F. Hallik, Evald Harjula perega, Robert ja Louise Heinmets, Johannes Helberg perega, Eskil Hellman, Paul ja Milda Herodes ja lapsed perekondadega, Endla ja Ants Hiio, Gunnar Hiis perega, Virve Hiint perega, Lonny Holm, Arvo Horm perega, Juhana Höbeda, Veera ja Boris Häärma Lidköping, Harry Härm perega.

Ida Ilherma, Hilja ja Nutt Iives, Bernhard Ingel abikaasaga, Väino Jaanivald perega, Julius Jakobson perega, Elmer Jakobson, perega, Boris ja Helga Jansar, Karl Jansen abikaasaga, Martin Juhkan, Jüri Juurop, Susanne Järvik, Kustav Järvelju abikaasaga, Linda Jääger, Rudolf Jürgensson, Minna Kaal, Renate Kaasik, V. ja M. Kauu, Ilmar ja Agnes Kajandi lastega, Marie Kalbek, Maie Kolberg, Erich Kaljot, Armas Kaljuvee abikaasaga, Kaarel Kallak perega, Boris Kandimaa abikaasaga, Rein Kapper ja tütar, Annika ja Eduard Karma, perekond, Joh. Karu, David Karopunn Taanist, perek. A. Kasberg, Ants Kask perega, Olga Kask, Marta Kastanje, Hilda Keir abikaasaga, Ernst Kell, Artur Keller perega, perek. Kerstell, Elsa Kesküla lastega, Erich Keskül abikaasaga, A. Kiidla perega, Harri Kiisk perega, Marta Kiisk, Helga ja Rudolf Kilvar, Alfred Kindel koos perega, Tõnis Kint perega, Oole Kint, Elmar Kirotoer perega, Aida Kirs, Elvi Kirispuu, Arnold Kivimäe perega, Johannes Kivimägi abikaasaga, perek. Aleksander Klaar, Maria ja Rein Kleinsman, Villem Kocnn, August Koen perega Daanist, Tamara Kolikon, Jakob Koit koos perega, Hlemut Kolk perega, Ellen ja Raimond Kolk, Eha Kolk, Selma ja Aleksander Kompuss, perek. D.Konno-Kilkert Hollandist, Karl Kook perega, Ervinn Koolmeister perega, Elsa Kopp, Villem, Kaarel Kotkas perega, E. Krepp perega, Dr. Viktor Krull, Valentin Krupp abikaasaga, Ludvig Kubja perega, Väino, Maria, Aili ja Anneli Kulsaar, Laine Kuller, Erna, Rudolf ja Margus Kuutma, Gerhard Körb, Rein Käseper perega, Aino ja Kaljo Käärnik perega, Andres Küng, Teodor ja Udo Künnapas, Helene ja Maimu Laadi, Leida ja Eckart Lai, Harry Laks, Birgit ja Arno Lall, J.O. Lauri abikaasaga, Helgi, Ivar, Jaan, Martin Laussen, Maimu Leesi, Vambola Leetmaa perega, perek. Lembit Leetmaa, Margot ja Bernhard Lehist, Irene ja Artur Leis, Rudolf Leisberg perega, Adelaida Lemberg, Alide Lepasoon, Ruut Lepik abikaasaga, Kalju Lepik perega, Niina ja Johannes Lepiksaar, Artur Lepp, Leida Lepp, Anne ja Olavi Lepp, Helene ja Michael Lep-

per, Ernst Lesta perega, Gustav Lichterman emaga, Meeli Liidak, Karl Lindmaa koos abikaasaga, W.G. Lindström perega, Johannes Lindvere perega, Melita Lohk-Kärberg perega, Aleksander Lootsman perega, Ella Liius, Hele Liius, R. Maasing abikaasaga, Johannes ja Mari Mandre, A. Margiste abikaasaga, Eesti Marand, Heinrich Mark pereta, Anne Marksaitis, Ailide ja Aleksander Martinson, Maie Martinson, Inna ja Olev Mathiesen, Johanna ja Arseni matt, Ellen ja Voldeimar Mel, Kaarel Merivee abikaasaga, Moonika Mester, Nikolaus ja Erika Metslov, Ingeborg ja Johannes Miikelson, Hilda ja Voldeimar Milve, Mart Milve, Ene Milve Marksaitis, Villem Müld perega, Lydia ja Otto Mullas, Karl Munn, Artur Must abikaasaga, Karl ja Linda Mäe, Helmi ja Bernhard Mäelo, Meemo Mäelo, Artur Mägi abikaasaga, Ruut Mägi perekonnaga, Leida ja Julius Mägist, Madis Mägist perega, Vello Mänd perega, Magda Mänd, Joh. Mänder perega, R.J.H. Mölder, J. Mühlberg perega, Verner Müstlik perega.

Magda ja Villem Napp, Lydia, Marja, Andres ja Ernst Niitepild, Selma ja Villem Noodapera, Robert Nugin perega, Svinhult, Laine ja Harald Nurk, Hans Nurk, Valdeku Nurmel perega, August Nurmiste perega, Eili ja Ervin Jüri Nõmme- raa, A. Nyman abikaasaga.

Emil Odraks, August Ojasaar, Johannes Ojasaar abikaasaga, Elmar Ojaste perega, H. Ojasmaa abik. Eduard Oie, Helmi ja Karl Ormus, Maria ja Martin Ots, Senta ja August Ots.

Aleksander Paal, Elmar Paal koos perega, Aino Paalo, Blandine Paaver, R. ja H. Paff, Otto Paju perega, Maret, Peeter, Piia, Ivar, Paljak, Aino ja Voldeimar Palm, Kuldar Parik perega, Nora ja Ado Parlo, Leo ja Nelli Parre, Madis, Ivar Parre perega, Tammi Parts perega, Alex. Parvel, Oie, Linda, Arne ja Gerhard Peet, M. ja E. Pender, Maret ja Enno Penno perega, Perekond Pertmann, Elly ja Ernst Peterson, Amanda Peterson, Endla ja Eldur Peterson, Eduard Poona abikaasaga, Jüri Poska perega, A. Praks abikaasaga, J. Pruks abikaasaga, Ed. Pruuli, Miila ja Heino Prüller, Arnold ja Helene Purre, M. ja O. Püssa, Mikko Põlde perega, Evald Põlde perega, Harald ja Sigrid Põdrus, soovivad August ja Karin Põdrus, Juhana Pärst abik. Hilja ja Ago Pärtel Eha Põhi!

Alfred Raida abikaasaga, Herman, Helmi ja Ruut-Pille Rajamaa, Benita Rajandi, Senta ja Raiivo Randmaa, Ivan Randmets abikaasaga, Juhana Raud, Aili ja Aleks. Raudsepp, Heino Raudsepp perega, Susanne ja Hans Raudsepp, Anna Raudvee laste ja lastelastega, Marje ja Alur Reinans, Mary ja Eduard Reining, Virve ja Imant Rebane perega, Paul Rei. J. Reitalu abikaasaga, Vassili Reinart perega, Artur Reintsam abikaasaga, Edvin Reinvald abikaasaga, Riimar, Vello perega, Karl Ristikivi, Artur Rohuste perega, Ellen ja Johannes Roosme, Marta Rosenberg, A. Rossman abikaasaga, Endel Runnma perega, Riita, Neeme, Heiju ja Jüri Runnma, Alfred Rummel perega, Ksenia Raudvere, A. Ruusa perekonnaga, Gustav Ränk perega, Julie Rünk ja tütar Oie perega, Hans Rüster.

Leida ja Juhana Saarse, Villem Saarsen, Ludmilla Saarna, Asta ja Aleks Sugin, Olev Salum perega, Vidrik Saluste, Hilda Saidlo Hollandist, Alide M. Saulep, Leena ja Reinhold Schönberg, Schönberg, Tehodor, Axel Seffers abikaasaga, Ernst Seim, Philipp Sell perega, Richard Sepp abik. Siig, Juhana, Mari, Tiia, Vanda ja Raiivo Siim, K. Siimson, Helene ja Albert Sikk, Salm. Salm. Soekövr, Johann Sommer, August Soidre abikaasaga, Herman Somp perega, Maru ja Evald Soomägi lastega, Johannes Soomägi, Karl Spirka, Perek. A. Steinman — van der Linden, Hollandist, Alo Suurna perega, H. ja V. Sõjamägi, Kaarel Sõmermaa perega, Rudolf ja Margaretine Sõmermaa, Albert Sõnias abikaasaga, Salm. ja Evald Sõrg, Jaan Sütt, Dagmar ja Oskar Taar, Hilma Takk-Karrer, Hollandist, Tammo, Juhana perega, Richard Tamm abikaasaga, Johannes Talmi perega, Anita, Tannberg-Hilster perega, Hollandist, Artur Tarnet.

Rein ja Maret Tarnet lastega, Valter Tauli abikaasaga, Magda ja August Taur, Meta ja Paul Teas, Aleks Teemant, perek. Erik Tender, Aleksander Terras perega, Erik Thomson, Lüneburg, Lydia ja Joosep Tiitso, Agaate Tiik tütre- ga, August Tikas abikaasaga, Aksel Timoloon perega, R. Typo abikaasaga, Johan, Hilda ja Urve Toots, Welda, Ain ja Rein Truufeldt, Marta Toom, Hans Truuvet perega, Jüri Tuulik perega, Olga Tuuling pojaga, E.P. Tonisson, Adele Tähelevali.

Ingrid ja Johan Ungerson, Leo Urn abikaasaga, Perekond Ussisoo,

Arstide Selts valis KAKS AULIIGET

Seoses Eesti Arstide Seltsi 60-a juubelaastaga valiti dr. Elmar Jakobsoni Stockholmist ja dots. Erik Undritz Schweitsist Eesti Arstide Seltsi Rootsis auliikmeteks.

Dr. Elmar Jakobsonil on erilised teened nii eesti arstide ja hambaarstide käekäigu suhtes Rootsis kui ka EASR organisatoorses tegevuses. Rootsis viibimise algaastatel õnnestus nimelt dr. Elmar Jakobsonil oma osavuse ja energilise esinemisega võita soodsat vasukõla eesti arstide taotlustele teatud juhtivate isikut juures, eeskätt Medicinalstyrelseni. Nende sidemete tulemusena anti algul eesti hambaarstidele ja hiljem arstidele töötamiseõigus, mis hiljem kergendas ka legitimaatsiooni saamist. Need teened on indirektselt kasuks tulnud ka järgnevatel põlvkodel.

Dr. Elmar Jakobsonil õlgadel on lausunud EASR jooksev töö mitmekümnete aastate vältel. Seda koormat on ta pidanud kandma ka üksinda, tuues seejuures isiklikke ohvreid kolleegide kasuks. Dr. Elmar Jakobsoni tuleb tänada ka EASR tegevuse aktiveerimise eest aastal 1969.

JAAN NOVEK

*

Baselis, Sveitsis elunev dr. med. Erik Undritz on sündinud Tallinnas 1931, lõpetanud E. V. Tartu ülikooli 1957, asudes seejärel tervishoiu põhjustel elama Sveitsis. Aastate jooksul on Undritz tõusnud maailma üheks juhtivamaks eriteadlaseks hematoloogias — teaduses verest ja selle haigustest. Hiljuti ilmus tema köidele hematoloogidele tuntud ja mitmesse keelde tõlgitud suurteos "Hämatologische Tafeln Sandoz" viimase 20 aasta jooksul põhjalikult ümber töötatud uustrükk.

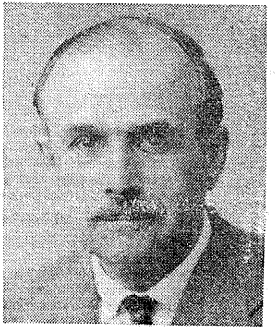
Juba 1959 valiti Undritz Baseli ülikooli audoitsendiks. Aastaid on ta olnud auliikmeks Sveitsis, Prantsuses, Itaalias ja Saksas hematoloogide seltsides, samuti Inglise Kuninglikus Me-

ditsiinilises Seltsis. Oma teaduslike teened eest omab ta ka mitmete välisriikide oreneid. Oma auliikmeditsiinis rõhutab Eesti Arstide Selts Rootsis, et Erik Undritz on väärkalt jätkanud Eesti hematoloogia seda kõrget traditsiooni, millele pani aluse sada aastat tagasi Tartu kuulus gisoloog, doktor Alexander Schmidt oma koolkonnaga, andes esmakordselt teadusliku seletuse vere hüübumise varcm tundmatule põhjusele. EASR auliikmeditsiini Erik Undritzale saadeti eesti- ja prantsusekeelses originaalis.

ILO KÄBIN

Dr. Elmar Jakobson

Dr. med. Erik Undritz

Uus doktor

TORONTO (EPL) — 1 detsembril kaitses Toronto ülikoolis doktori väitekirja metallurgia alal Peeter Pint väitekirjaga "On the Recovery of Zirconium Metal by Fused Salt Electrolysis".

Dr. Pinti tööd peetakse uudeks ja oma tulemusil murranguliseks metallide koostise alal. Toronto ülikoolil on kavatsus kutsuda teda oma õppejooks, kusjuures ta peab oma uurimuste praktiliseks rakendamiseks kutsundada erilaboratoorium-katsetehas.

Tehke oma sugulastele ja sõpradele, kel veel puudub eesti ajaleht

JÖULUKINGITUS

tiheda kontakti näol eestlusega, mida võimaldab

EESTI PÄEVALEHT

Kinkekaarti Eesti Päevalehele saab talitusest: Box 667, 101 29, Stockholm 1 või helistades telefonil 08/21 84 46.

Adventkirik 75 aastat Kodumaal 13 kogudust

Eesti adventkogused said sel sügisel 75-aastaseks. Nimelat asutati septembri algul a. 1897 Eestis esimene Seitsmendapäeva Adventisti kogudus Tallinnas saksa-vene õpetajate kaastegevusel, kuna sel ajal Venemaa Adventkogudeste peakorter asus Peterburis. Alul töötati "põrandal", sest suurvenne ei pooldanud uute protestantlike koguduste edu Baltimaadel. Palvelate ehitamine oli keelatud. Esimese salajase koguduse palvela oli nõnda madal, et pikem mees ei saanud püsti seista. Ka adventkirjanduse levitamine oli keelatud ja selle müüjad, nähes maanteedel sandarmeid peisid end viljapõldudel ja metsades. Tabamise korral rebiti kirjandus samas puruks ja levitaja pisteti pokri.

Alles hilisematel aegadel kui Venemaa laiem usuvabadus tuli, võis adventisti kogudus avalikumalt ja vabama lugekse, kuid vaid "erilubade" alusel. Eesti Vabariigi loomisel sai kogudus täieliku vabaduse nii juttustamiseks kirjanduse trükkimiseks ja levitamiseks, nagu kõik teised kogudused. Seda võimalust ka kasutati. Ilmusid ajakirjad "Tõe Sonumid", "Noorte Sõber", "Misjoniteated", "Juhised Noortele", "Lõikustähti", ja "Meie Aeg". Viimase tervishoiu nurga kaastööline oli praegu New Yorgis elav Eesti arst.

Adventkoguduse kirjanduslugu konfiskeeriti 4. okt. 1940. a. kommunistide poolt Ekr. 21.140.32 väärtsuse. Ladu veeti venotas minema, salaraha võeti kaasa, võlud tulid sisse kaaserida ja üle anda okupatsioonivõimustele. Ka praegu ei tohi kogudus okup. Eestis oma kirjandust levitada väljaspool kirikuruume. Seda ei olegi levitada, kuna trükkimise võimalusi ei ole.

Eesti Vabariigi ajal ehitasid adventkogused mitmesse linnas oma kirikud ja palvelad nagu Pärnu — Kärja tän., Tallinna — Merepuistele ja Tallisivi tän., Tartu — Lille tän., Narva — Salmne tän., Rakvere — Pika tän. jm. Praegu on need kirikud rüüstatud.

Kogudused peavad maksma kõrget üüri nende kasutamise eest. Telliskivi tän. kirikut kasutat võim oma jaoks. Tartu kirik Lille tän. on muudetud lastekoduks ja kogudus suunatud end. Eesti Apostoliku Õigeusu koguduse keldrisse Sõbra tän. Sedagi fobitakse kasutada ühes metodisti kogudusega, samuti Tallinna Merepuiste tänava kirikut.

Adventkoguduse liikmeid on kodumaal praegu üle 1700, kogudusi 12, õpetajaid ligikaudu 20, kelledest osa pensionil, mis seal peab toimuma 60 a. vanuselt.

Koguduste asutamisel olid üldjuhul tavallised välismaalased — saadetud kohale peakorterist. Alles E. Vabariigi

algusaastail suundus koguduste liidu juhatus eestlastele. Neitsid oli M. Laas (surn.), L. Hallang (surn.), Ed. Ney, Ed. Magi ja Rich. Vinglas. Viimased kolm asuvad praegu USA-s. Viimase esimehe lahkumisel kodumaal asus koguduste liitu juhtima August Aug ja tema puhkamaminekul "mäürati" esimeheks, või nagu nüüd nimetatakse — presbüüteriks, nooremapäeva õpetaja Eduard Murd. Elavatest adventkogudustest õpetajatest on vanim Eduard Mägi USA-s, kes samal ajal kui koguduste liit, pühites oma 75-a. sünnipäeva, läikitas Eesti kogudustele ringkirja ja juuletuse etteuhumiseks.

75-a. juubelit pühitsetes Adventkogudus kodumal pidulikul, eriti Tallinnas, 9. sept. Kõlalis oli saanud Soomeest laulukooriga ja Ka Lätist. Ka mujalt oodati neid, kuid asjata. Tallinna koguduse segakoor oli end seks puhuks "amerikaniseerunud", koorilauljad kandisid esmakordselt vastavald rüüsid. Esineti soome laulukooriga ja Tallinna kooriga. Tervitust oli välismaalt ja kohalik metodisti õpetaja A. Kuum tõi isiklikke tervitusi, kuna tema kogudus on samas kirikus Merepuisteel. Võimsamaks soolauluks oli Eduard Mägi tolkes Adamsi "Holy City".

Vaba maailma adventkogudused elasid südamets kaasa kodumaa koguduse juubelile.

• Elin Toona, romaani "Puuingel" ja "Lotukata" autor, elab abielus (kaalk) praegu Ühendriikides, St. Simon saarel, olles kohaliku ajakirja "Georgia's Coastal Illustrated" kaastöölise, kus tal on oma veerg, millel ja kirjelab St Simonsi ja ümbruskonna vähemäkkidavaid kuid huvitavaid nurki.

Jõulutervitused REE kaudu

RÖÖMSAID JÕULUPÜHJA JA ÖNNELIKKU UUT AASTAT!

- kaasmaalastele kodumal, kel puudus vabadused
- kaasmaalastele vabaduses, kel puudus kodumaast.

Soovivad Rootsi Eestlaste Esinduse kaudu:

Inglismaal:
Viino Pärtel perega, Helmi ja August Nirgi, A. Tonska

Saksamaal:
Adam Grünbaum abik., Alfons Rebane abik., Elmar Reisenberg abik., Erik Thomson, H. Leyden

Norras:
Arnold Kuldvere perega

Raanis:
Einar Antik, Vello Heik, David Karopuu, Meinhard Kasan, Roberg Lähmus, Johannes Mereväli, Dunja Märts

Kanadas:
Jaak Kõks abik., Hugo Later perega, Hans Lupp perega — Toronto

USA-st
Johannes Kaup perega, Wilminghton, Kerstin ja Aleks Köpp, Chicago, Aksel ja Maimu Linkhorst, New York, Aleksander Padumets

Uruguayst:
Karl ja Anne Laantee pere, Montevideo

Rootsist:
Edvard Aasa pere, Reinhold Aasa pere, Helmi Aaslepp, Aleksi Aav abik., Priidu Aavaste pere, Hans Adila pere, Jüri Adila abik., Artur Adson, Elmar Aibast abik., Ulo Albo pere, Mihkel Algo abik., Helga ja Karl Alverge, Peep Alverge perega, Thomas Alverge perega, Jaan Aloe pere, Jaan Ailas abik., Heldur Alver perega, Florida Amos, Linda Amos, Ene ja Anis Anderson lastega, Enn ja Tiit Anderson lastega, Tamara Richard Anderson, Helmut ja Kersti Anier, Juuli Antsmaa, Ilmar Arens abik., Lembit ja Liivi Ating perega, Eralt Art perega, Vambola Aruvald, Ella ja Rein Asu pere, Irina Aug. Voldemar Avatäre abikaasaga.

Evald Blumfeldt, Johannes Eliste abikaasaga, Sirkka ja Hartvig Engso, Edgar Erlane perega, Annus ja Hilja Estru pere, Iika ja Boris Gorman, Marje ja Sven Hanson perega, Aino ja Eduard Hansum, Gunnar Hein perega, Ivi Hubel-Puusepp, Vambola Hurt perega, Juhan Hõbeda perega.

Raja ja Herbert Iir, Karl ja Valeria Ilme, Lehte Ilme, Ado Irväl perega, Herbert Jaanson perega August Jakobson Osvald Jakobsson perega, Alma ja Mihkel Jams, Mall Jams perega, Karl Jansen abik., Aado ja Maarja Joandi lastega, Eino ja Anna Joandi, Martin Juhkam, Elisabet Jänes, Anucit ja Harald Jürgens, Erich Jürgens perega — Gerhard ja Valke Jürjadi perega, Jaak Jürjadi pere, Aleksi Jürimäe, Mihkel Jüris abikaasaga, Toomas Jürisoo vanematega.

Jakob Kain perega, Nils ja Inge Kain, Erich Kaljot, Herta Kallas, Udo Kallas, Hilda ja Jehan Kallaste, Alfred Kalmet perega, Mari Kamp perega, Enn Kanarbi perega, Juhan Kanemägi, Johannes Kant, Ally Karolin pere Karro Mari-Ann Karupää, Senta ja Leo Karupää, Valentin ja Voldemar Kask, Adolf ja Johanna Kerkel, Avo Kiiver abikaasaga, Mart Kiiver perega, Iise ja Edgar Kimber, Viro Kimber perega, Helgo ja Anis Kipper, Elmar Kirofar perega, Johannes Kivimägi abik., Meeri Kivisrand lastega, Erna ja Lembit Klemmer perega, Hugo Koolk, Paul Kool perega, Aleksander Koppel perega, Anton Krapp abikaasaga, Ailiide Krõnvalk, Voldemar ja Meeri Kruppelman perega, Hilda Kubo, Alfred Kurvet abikaasaga, Albert Kübar perega, Mihkel Kõrnas perega, Johannes Kõster perega, Andres Küng.

Leida ja Ilmar Laan, Kaljo Lahe, Valter Lahe abikaasaga, Heinrich Larette perega, Hans Laurits Perekond

Laur perega, Michael ja Helena Leeper, Jonny-John Leesi perega, Maimu Leesi Leida ja Hans Leestm, Hans Leis, Lille Liiva perega, Heldur Liljenthal, Jüri Lillemäe, Evald Liljeste perega, Verner Liljeste perega, Heino Lippu perega, Oskar Loogna perega, Tamara Loogna, Jüri Losme abikaasaga, Elvo Loosme perega, Herman ja Thomas Luik, Kristof Lulle, Arved Luutsalu perega, Arvi, Hilja, Mihkel Lõbu, Friedrich Lõbu perega, Aleksander Lõugas abikaasaga, Daniel Lõugas.

Meeri ja Otto Mamberg, Mihkel Martsoo perega, Artur Irma Merelaid, Ellen ja Albert Meerik, Ilmar Meikop perega, Kristjan Meikop abikaasaga, Eduard Ments abikaasaga, Johan Oskar Mertsin lastega Merimaa abikaasaga, Elli ja August Merivale Alma ja Johannes Mertsin, Ailo Mikiver perega, Helga ja Elmar Minnus, Elfrida ja August Moks, Johannes Molnik, Arvi Moor, Helga ja Valtter Murelik, Andrei Murro abikaasaga, Elmar Märtn, Marie Mõtsar.

Arho Nael perega, Harald Nurk perega, Jüri Nõmme abikaasaga Lyyli ja Gustav Nõmtak perega, Hubert Oberg perega, Emil Odraks, Mihkel Oland abikaasaga, Viitri Oluper, Akard Orumägi, vennad Orunurmed perega, August ja Senta Ois, Evald Ois.

Ants Paas abikaasaga, Ahti ja Ellen Paas, Voldemar Peastild, Helmut Pagi perega, Adele ja Ruut Paglant, Heino Pahtmann, Anis Pahv perega, Arnold Palginõmm, Mari ja Arvo Palmisto, Meeta ja Paul Papp, Agnes Paring, Ado Parlo, H. ja J. Parvel, Arthur Peetre, Lembit Pella Erika Perem, Albert Pertel perega, Edgar Pihelgas, Kaljo Pihlberg perega, Herta ja Karl Ploom, Herbert, Endla ja Peter Poka, Aleks Poom perega, Jüri Poska pere, Herman Prenta pere, Arvi Põund Pundi pere, Anna ja Priidu Puusepp, Hilja ja Jakob Puustusa, Alma, Evald Põdra pere, Hugo, Lilly ja Thea Pärnamäe, Leonhard Pärg perega, Oskar ja Helga Pärn, Lembit Põllu pere.

Gunnar Raatma, Villem Randmaa abikaasaga, Valdu Rannaleet perega, Aleksander Rannus abikaasaga, perekond Ratschunas, Märt Raud perega, Alice Reinans, Marje ja Alur Reinans Ester Reisme, Ada ja Valentin Reose, Paul Riiner, Arnold ja Hilda Rikk, Leida ja Heino Riomar, Tõnu Riomar, Jussi Romot perega, Jülie Roog, Thea ja Rein Roog, Villem Rooman, Aarand Roos, Endel Rummaa perega, Aleksander Ranne perega. Pija Siim Saare lastega Jaan Savio-

ja perega, Viivi Saul, Arnold Sergo, Erna ja Elmar Sepa, Harald Sepp perega, Richard Sepp, Arnold Schmuul, Rudolf Schmuul perega, Ella ja Kaljo Sild, Merike ja Rein Sild, Frieda ja Max Sikkut, Selma ja Bernard Smit, Harvig Soe perega, Walter Soo perega, Heimar Suu pere, Villem Sürgava, Kaarel Sõmermaa, Edgar Sõster perega.

Karl Tahk, Lembit Talbak perega, Meta ja Paul Teas, Eyald Teivas, Heino Teivas perega, Senta ja August Tihane Ruho Tippa abikaasaga, Ilmar Toigre, Aleksander Tomson abikaasaga, August ja Adele Tomsson, Marie, Susanna, Heino Tomsson, Amanda ja Herbert Toom, Marta, Tõps, Velda, Ain ja Rein Troufeldt, Herbert Trummer, Hans Truuvet perega, Ella Tupits, Bernhard ja Meta Tuuskvere.

Silvi ja Vello Ugandi, Marie Under, Bernhard ja Hille Ustav, Heida ja Albert Uukareda, Wiljo ja Eino Uuskyla, Kersti ja Toomas Wahlberg, Vega ja Ago Vallas perega, V. Vapper abikaasaga, Kulla ja Eldor Velliste, Valev Vesmes perega, Ernst Viilval perega, Herbert ja Florida Wiimar, Agi ja Hans Viinapuu, Harald Viirsalu perega, August Virula, Salme ja Ilmar Vooremaa, Aarne ja Aurelie Vötting.

Johannes Äro, Jaan Öunap perega, Enn Öunnapuu, Herman Öödik perega.

Organisatsioonid ja firmad:
Alingsåsi Eesti Selts, Alingsåsi EEL Kiriku pihtkond, Alingsåsi Põllumeeste Kogu, Anatomiska Bandage AB — Saared, Arostryck — Uppsala.

Boråsi Eesti Selts, Eesti Kultuuri Koondis, Eesti Põllumeeste Kogude Rootsi Esindus, Götteborgi Eesti Maja Klubi, Götteborgi Eesti Selts, Götteborgi Eesti Seltsi Näitering, Götteborgi Põllumeeste Kogu, Põhjalatüüred Kaveiporgi liipkond Götteborgis.

Korpi Fratemitas Estica, Korpi Rotalla; Korpi Sakala konvent ja Viilistaskogu; Korpi Vironia Konvent ja Viilistaskogu.

Nördiska TO-LU, Uppsala, Olles Bilverkstads, Borås.

Rahvuslik Koostöö Keskus, Rootsi Eestlaste Esinduse Alingsåsi Toimkond, Rahvuslik Koostöö Keskuse Boråsi Osakond, Rootsi Eestlaste Esinduse Götteborgi Üldkogu, Ernst Seim — Riksbys Tryck AB, Soina Lådfabrik — Mart Valk, Stockholm Põllumeeste Kogu, Tallinna Lipikonna Sõprade Selts, S Sjöghagens Finbageri AB, Toomings Bageri.

Soodustus EPL tellimisel kontomanikele LHU-s

EESTI LAENU-HOJU ühisuse juhatus otsusel on liikmel võimalik tellida Eesti Päevalehte j.t. eesti ajalehti 20-kroonise soodustusega. Soodustus võib vältida saada kõik eesti hoiukontode omanikud, kelle hoiukontod 31. detsembril 1972. a. oli vähemalt 1.000 krooni. Igale liikmelaan on kasutatava ühe eesti ajalehte tellimise soodustus. Ajaleht tuleb tellida tavallises korras ja tellimise kvüitung (või selle fotostaatkoopial) saata hiljemalt 31. jaanuariks 1973 Eesti Laenu-Hoiu Ühisusele (mitte pöörduda Stockholmis Sparbanki poole!). ELHU kannab hiljem kr. 20.— vastavasse hoiukontotase ja saadab postiga sellekohase teieni.

Saata hiljemalt 31. jaan. 1973 Eesti Laenu-Hoiu Ühisusele
Box 16318-103 26 Stockholm 16

Kontomaniku nimi

Hoiukonto nr Sünniaasta

Elukoht

Posti nr. ja koht

Lisa: Eesti Päevalehte tellimise kvüitung.

Teenetemärke laulumeelestele

Stockholmi Eesti Meeskoor andis teenetemärke oma trummetele laulumeelestele — märgid on jaotatud klassidesse "ameticia" pikkuse järele: 25, 20, 10 ja 5 aastat. Pildil grupp märgisaajaid. Ees istuvad Lembit Talbak

(25) ja Voldemar Tank (25), taga vasakult Johannes Sepp (20), Kaubo Tuulik (10), Lembit Nugiseks (5), Viljar Nairis (10), Madis Gering (5), Peeter Haldna (10), Nikolai Suursööt (15) ja Alfred Raidla (20).

Pildil puuduvad märgisaajad Aleksander Pals (20), Ludvig Varrik (20), Jüri Rimmelgas (10), Gustav Rauder (25), Bernhard Tiitus (5) ja Joh. Saks (25). EPL-foto Trummer.

Rootsi ainuke riik kes ei tunnusta päritolumaa tööd Eestlase kiri ametvõimudele

Aksiooniga pensionäride kaitteks alustas eesti õigusteadlane August Ots, kes esitas pikema, hoolega motiveeritud esilise Sotsiaalministeeriumile, millest ärakirjad läksid ka Majandusministeeriumile, demokraatlikele erakondadele ja pensionäride keskganitsatsioonile. Viimane võitis kontakti esilise autoriga ja kinnitas, et see võetakse arutusse kokkusaamise ettevalmistamisel valitsuse esindajatega.

Aug. Ots tuleb m.h. meelde, et eesti põgenikest kesk- ja vanempoolva inimesed-harilased saadeti laagritest kiiresti tööle kas vabrikusse, metsa või turbarappa, kust vaid vähesed hiljem pääsesid oma kutsetööle intellektuaalsel alal. Nad ei saanud isegi mingisugust keelekursust, nagu seda nüüd antakse sisseõppijatele ja mustlastele, kes saavad keelelise väljääpe ja isegi samal ajal normaalsel, mõbeieritud korterid jne.

Sel ajal ei kehtinud Rootsis mingisugust teenistuspensiooni, mis rajati alles 1960 aastal ATP-fondi näol. Sellest tingituna saavad meie vanemad põlve inimesed kõigest mõne aasta ATP-punktid ja seega pensiooni, milline koos rahvapensiooniga on kaugelt alla eksistentsiminimumi, mis kõigub kõigest 700-900 krooni ümber kuus. Kuid tegelikkus peaks see olema praeguse pideva rahavääruse languse ja tarbeainete igapäevase hinnatõusu tagajärjel vähemalt 1200-1300 krooni.

ATP-pensiooni asutamisel kinnitati, et see on väärtusekindel (värdebestandig), kuid sellest lubadusest ei ole aga peetud kinni, sest ATP-pensioon ei ole faktiliselt püüdnud sammu ei rahavääruse languse ega ka tarbeainete hindade tõusuga.

Samal ajal on aga lootsaasidelt kasvanud ATP-fondi kapital 52,2 miljardit krooni peale, kusjuures ainult selle kapitali kasutamise protsendid katavad senini kõik pensionide väljamaad. Tegelikult ei ole pensionärid saanud mingisugust kasu või lisa kapitali juurdekasvust ega ATP-fondi väärtuse tõusust vastavalt rahavääruse langusele ja hindade tõusule.

Kui riik oleks pidanud kinni väärtustõusu reeglilt, oleks rahvapensioon koos ATP-pensiooniga tänapäeva eksistentsiini tasemel, mis vastaks 1200-1300 kr. kuus.

Pensionide tõstmist tänapäeva tasemele võimaldavad täielikult ATP-fondi kasutamise juurdekasv protsendid, ilma et oleks vaja koormata maksumaksajaid mingisuguse uue maksuga, sest need summad

on jäänud fondi kassasse seisma. ATP-fondi kapitali tohtu kasvamine on nüüd meelitas spekulante, kes tahvad kasutada neid kapitali ettevõtte aktsiate omandamiseks, mis aga ei ole kooskõlas fondi seaduslike ülesannetega.

Kuna Rootsi pensionärid on kartlikud ja väikivaks olekus, on riik hakanud käsitlema ATP-fondi kui mingit erakapitali, mida kavatsetakse paigutada kui "riisikohalike" (riskivillig) kapitali eratevõtte aktsiate omandamiseks, sealjuures unustades, et ATP-fond on loodud vaid pensionäride teenimiseks ja mitte eratevõtte kaudseks riigistamiseks.

ATP-fondi valitsevad tegelikkus noorema generatsiooni riigiametnikud, kes ei ole respekti vanema põlve pensionäride vastu, kes oma panusega ja tööga on pannud aluse Rootsi heoluriigile, mida nüüd kasutavad noorema generatsiooni tegeledad.

Riik paigutab pankade ja eratevõtte juhatusse oma esindajaid, ilma et ta oleks neis omanik või osanik, kuna samal ajal pensionäridele ei ole antud oma esindust ATP-fondi juhatusse, kus nad saaksid rääkida kaasa fondi summade kasutamise, paigutamise ja pensionide määramise küsimustes.

Seal ei rakendata nn. "ettevõtte-demokraatiat", millest nii palju räägitakse. Pensionäride keskganitsatsioonile tuleb kindlustada esindus fondi juhatuses, kuna fondi kapital koosneb pensionäridele kuuluvatest summadest.

Eäsi konstateerib Aug. Ots, et Rootsi on almus riik väljaspool raudesriit, kes ei arveta naturaliseeritud kodanikke nende väljateenitud pensioniaega päritoluriigist. Näiteks toob ta oma isikliku 12-aastase teenistusaaja Eesti vabariigi majandusministeeriumi, millest teenistussaga Rootsi riik ei ole kulutanud ühtegi õõri nende hariduse peale, küll aga on saanud ürahindamata kasu nende inimeste teaduslikust väljajäppest.

Paljud pensionärid on säästnud vanaduse päevadeks hoiveid pankades, mida nüüd löikab ära põhisummat pidevalt kasvav inflatsioon ja hinnatõus, kuna maksud söövad ära pangarendise. Selle tagajärjel on rahval muutunud mõteteks säästusvõime hoidmine pankades. Näikna kui mäletame on tululmaksu deklaratsioonil lubatud hoive mahaarvamine isiku kohta kõigest 400 krooni, mis peaks olema pideva rahavääruse languse ja hinnatõusu tõttu mitu korda suurem.

Selle tagajärjel paljud kodanikud ei paiguta oma sääste enam pankade hoiveid vaid hoivad kodus, mis meelitab kuritegelikke elemente sissemurdaudele korteritesse ja seega põhjustab kuritegevust.

Kokkuvõttes taotleb Aug. Ots oma avalduses pensionäride ülesandite järgmist:

- Taastada ATP-fondi väärtuse-säilitus (värdebestandighet) alates selle asutamise vastavalt tänapäeva inflatsiooniist tagitud hinnatõusu tasemele.
- Kehtestada rahvapensiooni ja ATP-pensiooni alammäär kokku 1200-1300 krooni peale kuus, mis tegelikult vastaks kehtivale eksistentsiini minimumile.
- Arvestada ATP-põngid ka üle pensioniea töötatud ajast.
- Anda Pensionäride Riigigorganitsatsioonile esindus ATP-fondi juhatuses.
- Kaotada igasugune maks (kõltskatt) pensionidelt alpool eksistentsiini minimumi.

KALEV VÕITIS

Korvapalliseeria IV divisjoni oli eesti klubi "Kalev" järjekordest edukas mõõdund pühapäeval, võites Brännkyrka Hallenis Arstat 42-38. Poolajal oli edu märksa ülekaalukam — 22-14.

Balti saadikud võeti vastu

WASHINGTON (EPL) — E.V. esindaja USA-s Ernst Jaakon viibis pühapäeval, 7. det. Washingtonis, võttes seal osa omavalitsuse nõupidamisest Läti Vabariigi esindaja dr. A. Dinbergi ja Leedu esindaja J. Kajokasega.

Järgmisel päeval, mõõdund esmaspäeval, võeti kolm Balti vabariikide diplomaatiliselt esindajat vastu välisministeeriumis, kus neil oli kõnelusi Eesti, Läti ja Leeduse puutuvais küsimusis.

Karin Saarsen tagasi Rootsi

SAN FRANCISCO (EPL) — Detsembri teisel nädalal külastas San Francisco luuletaja ja ajakirjanik Karin Saarsen, kes juba mõnda aega on viibinud Los Angeleses. Ta esines kohaliku Eesti Selts korraldusel luule- ja filmiõhtuga.

Ta näitas suvel võetud filme Kanadas toimunud Eesti Päevadest. Kirjanduslikus osas kõneles referent luuletaja inspiratsiooni allikatest ja (õi näiteid oma neljast senini ilmunud luuletamast. Ta lõpetas õhtu luuletustega tsüklist "Sinine kuristik", mis on alles käsikirjas ning koosneb tema 1970.a. suvel ette võetud matkaid Grand Canyonis ja tänuv suigisel Kalifornias kirjutatud luuletustest.

Karin Saarseni seokordne USA-s viibimine lõpeb jõulu eel, mil ta lendab tagasi Stockholm, enne peatudes jõulu-eelses New Yorgis.

Kohalik elu

STOCKHOLM Talilaager Karu lipkond kutsub kõiki eesti noori vanuses 12-17 aastat põnevasse Tallilaagrisse 2-6 jaan. Laager toimub ka tänavu Tranbygge lossis, 40 km Stockholmist põhja suunas.

Majutamine: Osavõljad paigutatakse köetavatesse 2-4 mehe tubadesse. Einetamine, filminäitamine ja kogunenised alumisel korraldusel paiknevas sööklas. Lossis on kaks vannituba, pesemisvõimalused ka mitmes toas.

Toit: Soola toidu saame iga päev Svea Livregementeti sööklast, hommikueine, lõuna ja õhtusöögi. Tee, kohv, piim ja sai ooteks.

Tegevus: Metsas omi chitamine, püsilaskmine, esmaabi õppimine, mängud, võistlused, tuletegevime, võstikõrvetamine, suusatamine (kui lund on) ja üldiselt mõnus elamine. Peale selle veel põnev õhting. Soolvijalet võimalus veeta üks öö sõjaväe 20-mehe köetavas telgis.

Kulud: Laagrimaks 70 krooni, mis katab toidu ja tegevusmaterjali kulud ja lossi üüri. Kui on rohkem kui üks osavõtja samast perekonnast, maksab esimene 70 krooni ja iga järgmine 40 krooni.

Registreerimine: Sisse maksta 15 krooni postiroole 509102-5, mis arvestatakse maha laagrimaksust. Varustusleht ja läpne kogunenise saadetakse pärast registreerimist. Informatsioon: Harry Sepp, tel. 09/25 12 36 ja Peeter Miikla tel. 08/48 73 46 kt. 18-21.

Reso kaudu puhkusele

Praegu on aktuaalsed siin jõulukuises Rootsis nii talve- kui suvereid. Ühelt poolt kütab siida lumiste väljade ja mägede poole, teiselt poolt ihaldatakse suvist soojast ja päikeselt. Olukord on kujunenud selliseks, et praegu saab inimene valida: eriti nüüd talvel, sest reisirühma pakub mõlemal korraga.

Kui võtta näiteks üks reisibüroodest Reso, siis pakub see ühelt poolt suurusiselt Tirooli, ristlemisist subtroopilisse Karibi merre, kõigile tuttavale "igavesti suvistele" Kannari saartele, Pühale Maale Israeli (kus ka praegu supeada saab ja kus Piibel on parimaks turisti teejuhiks), pehmeilmalisele Maltale või koguni Ühendriikidesse.

Pimedaimal aastal on aeg planeerida suve. Resoalased algavad sellega väga varakult, koha pärast uut aastat. Ja siis on valida Skandinaavia või välismaa. Rootsi-suvituseks on näit. võimalik kasutada n.n. maapuhkust, kus võimalik on tüürida küllade ja talude piirkondades maju ja kortereid, et tõsiselt vahetada linna- ja maajõe terve maelu ja -õhu vastu. Ja siis midugi puhkusehotellid, millelised leidub Kirumast Ystadini. Reso on oma puhkuseküla ka väljaspool Rootsit — Itaalias Riva del Solles ja La Serras. Valida võib ka lennu- ja bussireisid Rootsis, Norras, Soomes jne. Cõta-kanali-reis on kahtlemata omapäraseks elamuseks.

Tänavu on võimalikkus saanud ka reisid Kaug-Idasse — odavamim on näiteks võimalus seal viibida kaks nädalat 1660 krooni eest.

EESTI MAJA WALLING. 34-I
Tel. 114777 (majavanem) 218134 (perenaine)

- Eestipärane jõululaud
On kaetud Eesti Majas neljapäeval, 21. det. kl. 11.30-14.00.
- Uue aasta vastuvõtt
Toimub vana-aasta õhtul Eesti Majas koosõõs REE nalsringiga. Lähemaid andmeid kava suhtes ning aja ja hinna kohta peatselt Eesti Päevalehes.
- EM lahtioleku ajad
Eesti Maja on pühade ajal suletud 21-27 detsembrini, 31. detsembril, 1. jaanuaril (uue aasta vastuvõtt) ning 6-7 jaanuaril.

Üks jõulukuise aktuaalseid reistehke: Kristus sünnimõim Jerusalemm. Pildil inimesi selle linna tänavail.

- Kohvik on avatud
28-30 det. kl. 12-18, 2-5 jaan. kl. 12-18. Alates 8. jaanuarist on Eesti Maja avatud nagu tavakohvik. Kohvikust on üldaminitud aegadel võimalik saada võileibu ja kergemat suupistit.
- Kevadhoosag
Kevadhoosajaks on ruumide aboneerimised täies hoos. Palutakse agastada ruumi kinni panna, sest juba praegu on kalender tellimistest tulvil.
- Eesti Maja soovib kõigile rõõmu-rikkaal jõulupühil!

Virumaast, virulasist ja nende kokkutulekust

Virulastel on saanud kombeks tulla kokku igal sügisel ja nii see toimus ka 3. detsembril. Koosviimise kulgedes, kui aeg oli selleks sobiv, siis korraldavas toimekonnast J. Kant omas sõnavõttus juhtis meie mäited Virumaale lähtudes väga mitmes vaatekohast.

Kunagi kuuldud he soovitusse kohaselt tema lubas oma ettekannet alustada algusest, kuid siiski ei teinud nii, tema alustas koguni maailma loomise kolmandast päevast, mil' veed pidid kogunema ühte paika, et kuiva maad näha oleks ja jätkas.

See võis olla kolmanda päeva õhtu-poolik — miljoni aastate eest siis Peipsi ulatus üle praegusest kallaste, kattes Eestimaa madalalad alad ja S. Emajões vesi voolas idast läände. Soomelaha kohal voolas võimas jõgi idast läände pürgates vastu kõva paekallast. Hilisem jääaeg lõppes siin kaksteistkümmetuhanda aasta eest ja ei ühtäkki — tekkisid haljas rohi, muud taimed ja puud, mis kandsid seemet nende liikide järele, kolmas loomispäev oli siinmaal õhtusse jõudnud.

Jää sulas veed kogunesid ühte paika ja ilmus nähtavale kõrge Põhjarannik — kroonikraamatu avatud leheküljed lugemiseks geoloogidele ja imetlemiseks kõigile teistele. Kõrge pae kallast vastu mere avarust, sellisama kalda lähedusest algavad metsamassiivid ning mõõtmatud soolagendikud — need on Eestimaa looduse suurvormid ja suurimaid Virumaal aladel.

Lähemalt tuli vaatluse alla Alutagus, see on kõige enam kannatanud ja muudetud osa Virumaal ja Kogu Eestis.

Sõjast tingitud hävitus oli siin ulatuslikum ja looduse vägivaldne ümberkujundamine ning laastamine aldas siis kohe kui valkisid relvad.

Põgus ülevaade selgitas põlevikivi varudest ühjakse ammutatud alade ulatuse ja rajatud uute kaevanduste alla võetud paigas. Paljudest esitatud näidetest olgu siin loodud vaid lakk. Kaevandusi Kalina raba annab nastas üksi rohkem põlevikivi kui 1937. a. kõik kaevandused kokku. Balti Soojus el. jaam Narva lähedal virgutab el. energiat viie päevaga samapalju kui 1939. a. kõik Eesti el. jaamad kokku. Tõestuskeskuste väikesemad el. jaamad rahuldavad koha-

likke tarvidusi, kuna Balti Soojus el. jaam on okupantide poolt rajatud teenima N. Liitu. Eesti maapinnas äpeituv energiarvartu transformeeritakse el. energiaks ja juhtimise viivad selle ära meie maalt.

Looduse vägivaldse muudatusena on tekitatud Narva veehooldi — teisjärv mis on pindalalt võrdne Võrtsjärvega. Veehooldist langeva vee- energia käivitab Kreenholmi tekstiili masinad ja hüdro-el. jaama turbiinid. Paisjärve tõttu tõusvad põhjaveed soodustavad soode levikut ja-panevad palgimetsad põdemä. Jätame siin ette toomata mitmed ettekan-dede vaaleldud sektorid ja siirdume Alutagus nimetuse juurde.

Lüganuse kiriku lähedal Sakka mõisa madalal soosaarel asus muist- nenn linnus Alu. Linnusesse viis paktee, mis on avastatud sookamara alt. Lauri Kettunen arvab, et Alutagune tähendab seile linnuse tagaolevat maad.

Fr. R. Krenzwald Aig-Kalevipojasa 1838. a. seostas Alutinnu Tuuslari koda. Taani hindamisraamatu järgi oli Allentag XIII saj. algul Varumaa suurimaks admin. keskus piiridega merest Peipsini ja Narva jõest Pürts- se jõeni. Virumaa paekalda karmust ja liivarandade pehmust on imetle- tud omad ja võbrad, ka vaimulooming- tu on neile pühendatud. Luules on seda teinud Gustav Suits, Kersti Me- rilaas ja Igor Severjanin. Heliiooja Villem Kapp komponeeris kantaadi K. Merilasa sõnadele. Kuulus metsa- de maali ja Ivan Siskin, kes elas 10 aastat Merikulasa jäädvustas põhja- ranniku motive äis ja graafikas.

Enne Riia-Pihkva kivitöö ja raud- teede ehitamist kulges ühendustee Peterburgist läände üle Jõhi, Isaku, Rannapungerja ja Tartu. Kroonitud peadega valitsejad sõitsid mitmel pu- hul siit läbi ja see tee oli ka keiser Nikolai I kosjateeks kui tema põksu- va südamega loksuvas töllas ründas Saksamaale. Teiste suuruste kõrval ka Robert Schumann, Fants Liszt ja Elias Lönnrot liikusid Virumaa pin- nal Rannapungerja ja Narva vahe- maal.

Koguteos "Eesti riik ja rahvas II maailmasõjas" algab prof. I. Ulotsa sõnadega "Sõda on seaduseks meie maal". Need sõnad on teoks saanud kõige hävitavamal kombel Virumaal hilisemas ja ka varajasemas sõda- des.

See on kuulajate tähelepanu köit- nud ettekande kokkuvõtlik sisu. Kokkutulekutel h-ra Kant on neli korda meile kõnelenud Virumaast, on lähtunud erinevatest aspektidest ja pole korranud eelmisi. Nüüd pea- tusime Alutagusel, kuna läänepoolne Virumaa jäi vaatluse alt välja. Seega ettekanaja ise võttis endale tasakaa- lustava kohustuse — kõneleda järg- misel korral Rakverest ja kõrgemast ning kuivemast Virumaast.

Äga juba nüüd läänepoolne Viru- maa ilmutas end peatselt — tulid proud Helga Kilvar ja Helga Truus, kes loosiipiette levitamise kaudu avasid peoõhkonnas uue peatüki. Kolm esimest loosiid olid tuntud ainel- sed, mis ikka seelits loosiimistel esi- nevad, kuid neljas ja viies osutusid üllatuslikeks nagu kuulutas loosiimise korraldaja hra E. Balder.

Lootsiti välja Virukuningas ja Vi- rukuninganna tüüdid koos au ja kuul- susega. Virukuningaks sai hra Mari Ojala. Oeldakse sageli, etmele saatas on meie endi kates ja see tõestus siin selgemal viisil. Pr. Kulla Velli- ste, kes oli loosiide tõmbajaks, oskas laekasse jäänud 90 loosiimbrist seast tõmmata endale kuninganna loosi- sil Eeltoimunu kaudu Eesti Maja peo- ruumid muutsidid korraga kunigih- keks ja vastav hiligus langes ka kü- lalistele. Kuningas omas troonikõnes lubas olla hea-vallitseja ja juba sa- maal õhtul tema pidas oma sõna. Tema et püüanud sõnavabadust ega süngenud piire, seega igatiks võis ko- jumajana soovitud ajal. Käuameks ko- halejäanutele st. "Kuningilikule sala-

EESTI KOOL

Algus lk. 1

res ja aitasid kõik kaasa näidendi la- valisele toimetulemisele. Neile aval- dati elavalt kiitust ja tantsutüüru- kud said eriaplause.

Traditsioonikohaselt oli näidendi autor Ao Vaks teostanud ka lavale seade. Siin osutasid talle väärtuslik- ku kaasabi Anne-Mari Horm-Asker, kes oli koostanud ja instruceerinud meeleluidak tantsud, Roman Väli oma leidliku lavapildiga ja Oitme Vaks vaatlejaile silmailu pakkuvate kostüümidega. Heli- ja muusikaefek- tide asjatundlikuks tehniliseks ku- jundajaks oli Madis Gering.

Ao Vaksa lastenäidendeid iseto- mustab loov fantaasia, huvitavad te- gevuspaigad ja elav, vaheldusrikas tegevus. Ja õskus sobival põimida tantsu elementid on ka ta uusimad näidendid "Unenägu", kuid teostuses ei olnud tavalist reljeefust. Ja tants- sude hooks mängupind tavalisest piir- ritum. Kontakti loomiselt lava ja saa- li vahel on tekstil "Unenäos" üsna õuline osa — selle kuuldavusete jäi äga kahjuks mõndagi puudu. Justita- se teist, näiteks, ei kuulnud ma peaaegu midagi, kuigi istusin kuue- das reas. Mida pidid siis tagapoolist- tustad ütlemä? Ka teiste tegelaste tek- stid jätsi puhtu osa kaduma.

Näidendi lõppedes avanes eesröö- meie kiiduvalduste peale uuesti. Kogu tegelaskond oli laval ja kooli- juhataja Udo Juuno pöördus nende peole tänuga meeldiva teatrietenduse eest. Näitejuhile, dekoratsioonide ja kostümeerijale, samuti kaastegijale täiskasvanute esades suunas kooli- juhataja erilised tänusõnad ja õpilased leidsid lilli. Ja meie apiodeerisime.

Pärast vabaneaga algas jõuluõhtu teine osa. Lauldi ühiselt jõulukoraali "Ma tulen teavast ülevalt", mille järgi kooli V klassi õpilased esitasid jõuluveangeliumi, mille tekstikatte- te vaele lauldi sobivaid jõululaule. Pärast peapiiskop Konrad Veemi sü- damlikku jõulupalvet lauldi ühiselt koraali "Oh sa õnnistav".

Järgnesid õpilaste ettekanDED, asu- tades esimese klassi õpilastega. Esi- mised kolm klassi esitasid hea toime- tulemisega ühe üks ühe deklamatsio- ni ja ühe laulu. Edasi deklameerisid IV klassi õpilased juba üsna kena li- ludekusega Arno Vihalemma "Ise sõi- dan piksipaani" ja VI klassi õpila- sed Karl Vaikla luulepõimiku "Jõu- luhelbed". EttekanDED lõppesid III-

nõukogule" kuningas ilmutas tema läänelisel orientatsiooni sellega, et tel- lis salanõukogule prantsuse konjakit.

Virulaste järgmisel kokkutulekul laupäeval 10. novembril 1973. a. valit- kesse uued kuninglikud valitsejad.

VI klassi õpilaste ühise lauluga esitati Juhana Anviku "Jõuluul" Õpilaskoore saatis klaveril Hilma Nerer-Mossin.

Nüüd esinesid Stockholmis Eesti Lasteia mudilased paari lauluga Erna Klemmeri kaasergetusel ja siin jõudis oma pikalt teekonnalt kohale ka kauaoodatud eesti jõuluvana, kes le mehissist rühist ja mõnustat ju- st võisime ära tunda Sigrid Loori. Esimese jõulupakikese maletustega sai koolijuhataja Udo Juuno tänu- liseks väsimatu tõe eest, siis lasteala mudilased ja algkooli õpilased.

Vaatamata vihmasele ilmale oli publikut tavakohaselt täismaja. Nii noori kui vanu — koos oli vähemasti kolm generatsiooni Stockholmis eestla- si. Tuju pidulikult ülev ja koduselt soe.

Ed. Reiming

Esikohad võimlemises

TORONTO (EPL) — 2. detsembril, toimunud Toronto Ontario provintsiühtlused moodas võistlus- võimlemises, milles võitsid osa võimlejad Lõuna-, Lääne- ja Ida- Ontariost ning kahe Toronto võim- lemissõnniga, "Kalev Estienne", ja "Scarborough Winstonnets", liik- med. Noorte individuaal ehitklassis tuli üldvõitjaks kõigil kolmel indi- vidual-alal "Kalev Estienne". Esi- koha saavutas Nora Dowsepp (Ka- lev Estienne), teiseks tuli Karen Viinamäe (Kalev Estienne), kolman- daks St. Carharines võimlemisklu- bi liige ja neljandaks Krista Luik (Kalev Estienne).

Vanemate individuaal ehitklassis tuli esikohale Conny Linderberger (Kalev Estienne), teiseks Denise Fuji- wara (Scarborough Winstonnets), kol- mandaks Rita Laur (Kalev Estien- ne).

Samas toimunud gruppivõimlemi- ses võitis Kalev Estienne Scarbo- rough Winstonnets'e pooleleiste punk- tiga.

Stockholmis sündis Ann (n-na Tarelaid) ja Josef Kovarskile tü- tar.

Husaim kink Eesti raamat Eesti Kultuuri Koondisest!

†
Meie armas
Arno Relve
* 3. 03. 1904
† 29. 11. 1972
puhkab nüüd oma iss-ema kõrval Rahumäel.

Leinas
ABIKAASA
VEND PEREKONNAGA
õEMEES
SUGULASED ja SÕBRAD
Tallinnas
õDE ja õEPOEG
Stockholmis

†
Armas sõpra
Konrad Aaslepp'a
mälestab kurbuses
KEIN RAAG
Sa olid truu ja ustav surmani.

Unustamata armast abikaasat, isa ja vanaisa
Joosep Kaugesaar't
mälestame kurbuses tema X sur- ma aastapäeval, 21. detsembril.

LESK ja LAPSED
perekondadega

Muld ei mälestusi mata!

Kui esineb surmajuhatum
Konsulteerige suurima usaldusega matusebürood

Thure Söderquist
Begravnings & Eldbegravningsbyrå
Mariatorget 1
116 48 STOCKHOLM
Tel. 44 80 07, 44 80 98

Eriala:
Eestikombelised matusetalitused
Õöpäevane valvekord

Ilmu Eesti Vabariigi aastapäevaks 1973 põhiteos Vabadussõjast
Kolonel R. G. Borgelini
DANNEBROGI LIPU ALL
Taani vabatahtlike juhi, Eesti Vabadusriigi kavaleri mälestused. Eesti iseseisvuse loomisvõitlus, nähtud välismaalase silmaga, kes oma väeosa eesotsas paljudest lahingutest osa võttis ja kes Eesti Vabariigi kodanikuna nägi Eesti riigi kujunemist. Jutustatud kaasakiskuvalt, südamesoosuse ja huumoriga.

Eessõna kirjutanud Taani riigiarhivar dr. phil. VELLO HELK
Hüstreeritud seniavaldamata pildimaterjaliga Vabadussõjast.
Ligi 300 lehekülge, suures formaadis nagu "Lairööpmeline Soom- musrong Nr. 2 Vabadussõjast". Ettetellimise hind kuni 1. veebru- arini 1973 krooni 48.—, dollarit 10.—.
Etteilijad saavad preemia dr. phil. Oskar Looritsa raamatu "Eesti rahvusainult maailmavade" tasuta. Väärtuslik teos meie esivanemate usundist ja usundiloost.

Ettetellimise kupong
Välis-Eesti, Box 2171, S-103 14 Stockholm, postigiro 50 27 55-2
Telliin kol. Borgelini raamatu "Dannebrogi lipu all".
Nimi:
Aadress:
Raamatu hinna kr 48.—/\$ 9.— tasun postgirole/lisan rahas tehkeis.

Lasteaia-mudilastele (vasakul) oli suurimaks hetkeks eesti jõuluvana saabumine koos päkapikupoistega (EPL-foto Tippu).

Eesti Komitee määras toetusi

Eesti Komitee aasta lõpu koosolek toimus kesknädalal 13. detsembril Komitee uutes ruumides Eesti Majas. Koosolekut juhatas esimees agronom A. Reintamm, kes informeeris koosolekut Eesti Komitee, Eesti Rahvustoni ja Eesti Rahvushüügi esimeeste visiidist Kuninga juurde tema 90. sünnipäeval aadressile üleandmiseks. J. Mihkelson ja H. Mark informeerisid balti organisatsioonide esindajate käigust peaminister Olof Palme, sise- ja välisminister Eric Holmquisti ja kultuuriminister Sven Mobergi juurde.

H. Mark esitas ülevaate Komitee majanduslikust olukorrast, mille järele määrati rida toetusi koolidele ja noortetööks. Malmö ja Lundi eesti täienduskoolele määrati 700 krooni, Partille ja Jonseredi täienduskoolele 300 krooni, Eskilstuna täienduskoolele kr. 73.75. Noorte eestlaste "Tuluhoidja" määrati 500 krooni ja E. Komitee Göteborgi osakonnale 1000 krooni. Eesti koolide raamatukogudele otsustati osta K. Ristikivi noortejutte "Sellid" 100 eksemplari 950 krooni eest ja samuti otsustati osta ilmutamisel olevat V. Tauli grammatikat 25 eksemplari 750 krooni eest. Ka otsustati osta Balti Komitee kirjastusel ilmunud "The Baltic States" 40 eksemplari 600 krooni eest. Eesti Teaduslikule Seltsile Rootsis määrati 600 krooni auhinnatööde preemiaks 1973. aastaks.

Edasi kinnitas juhatus Kooli- ja noortetoimikonna ettepanekuid õpetajate ja noortejuhate kursuse ja kasvatuspäeva kava suhtes. Samuti kiideti heaks eesti Komitee jõuluvana kava. Koosolekule järgnes koosviibimine Luutsia-kohviga Eesti Maja klubiruumides.

● New Yorgis viibisid külas stokholmlased Elfride ja Alfred Krimm. Nad jäävad USA-ssse jaanuaril alguseni.

"Sellid" uustrukis

Lasteraamatutest eesti keeles on puudus ja seda püüab leevendada Eesti Kirjanike Kooperatiiv Karl Ristikivi toreda lasteraamatu "Sellid" uustrükiga.

Jutustusd vallutatud kassipogaadest on illusreeritud H. Valtman. Raamat on sobiv nii ette lugemiseks kui lugeda oskavale lastele ise lugemiseks. Tellida saab otse Eesti Kirjanike Kooperatiivilt aadressil: Pank 1, 220 03 Loodame, või telefoni teel 046/12 17 19 (86 ajal ja 046/11 96 90 õhtu- poollikul.

na dr. Hagård rõhutas, et Skandinaavia tuleb suuremat tähelepanu osutada balti põgenike senisele veerand-sajandilisele positiivsele tegevusele. Soomes Balti Komitee 30-aastase tegevuse tähistamisega 1973.a. kavatses Balti Komitee selles osas alustada suurt aktiooni.

Helsingis toimus 24. nov. hotell Tornis Balti Komitee pressikonverents rahvusvahelisele pressile. Selles osas kandlolevad balti vaated ja teadmised põhinevad ainult August Koelme, publitsist Andres Küng ja Esmo Riidal

Rootsipoolne austusavaldus Ernst Seimile

Ernst Seim

Luutsiapäeval andis Rootsi Kaupmeeste Seltside Kesklit oma koosviibimisel pidulikult üle liidu juhatus otsusega eesti ettevõtjate seniorile Ernst Seimile määratud liidu kõrgeim teenetemärk kullas ühes vastava diplomiga.

Vastavates sõnavõttudes tuletasid üleandjad meelde 40 aastat kestnud koostööd Ernst Seimiga: sidemed rootsi keskliduga algasid juba Eestis.

KINDRAL HOIATAB

WASHINGTON (VES) — Ajakiri "U. S. News & World Report" tegi jutujamisse end sõjavägede staabiülema kindral Maxwell D. Tayloriga, kes hoiatas pealiskaudse kokkuleppe eest, kuna Hanoi pole iialgi loobunud ideest, vallutada demokraatlik Lõuna-Vietnam. Kindral Taylor kritiseeris ka nn. piiratud sõda, mida USA on pidanud Koreas ja Vietnamis ning soovitas purustada kommunistlik müüt, et nad peavad sõda "rahvaste vastastamiseks".

On kummaline, ütles usutletav, et meil pole keegi suutnud selgitada meile siht. Meie võitluse põhjust Vietnamis peaks olema võimalik ära seletada paari lausega.

Konservatiivne "Huraa, Events" oma viimases numbris nõuab, et president Nixon peaks vallandama nõunik Kissingeri, kuna ta on ettevaatamatult sõlminud meile kahjulikke kokkuleppeid ja kippunud andma lubadusi, mida valitsusel raske täita. Leht heidab ette ka suhete loomist Puna-Hiinaga, mis oli küll suur edu, kuid jätab ohtu meie põlise liitlaste — Rahvusliku Hiina.

Balti memorandum: Rahu võimalik kui vabadus taastatakse!

Julgustuskonverentsile Helsingis esitati Balti Komitee ja Balti organisatsioonide memorandum, milles rõhutatakse, et julgeolekut ja rahu Euroopas on võimalik säilitada ainult siis, kui kõik Euroopa rahvad, ka Balti riigid, kes N. Vene agressiooni on kaotanud oma iseseisvuse, saavad tagasi need õigused mis neile kuuluvad rahvusvahelise õiguse järele. Memorandumit tutvustas Stockholmis Balti Komitees toimunud pressikonverentsil esimees dr. Birger Hagård.

Esitatud memorandum kõlab järgmiselt: "Allakirjutanud Balti organisatsioonid, millese võitlevad Balti riikide vabaduse ja inimõiguste taastamise eest, esitavad järgmised seisukohad ja ettepanekud konverentsist osa võtvate riikide valitsustele.

Oleme veendunud, et julgeolek ja rahu säilitatakse Euroopas ainult siis, kui kõik Euroopa rahvad, kaasa arvatud Eesti, Läti ja Leedu, kes N. Vene kallaletungi tõttu on kaotanud oma rahvusliku vabaduse ja iseseisvuse, saavad tagasi need õigused, mis kuuluvad neile rahvusvahelise õiguse järgi.

1. Eesti, Läti ja Leedu vabariikide vägivaldne liitmine 92 aastat tagasi N. Liidu poolt kurikula Moolotov-Riibentropi pakki tulemuseks oli kallalatsioon, mis toimus N. Liidu ja Balti riikide vahel kehtinud lepingute ja kokkulepete vastaselt ja sellel ei ole mingit õiguslikku või siduvat toimet rahvusvahelise õiguse alusel. N. Liit ei või väita, et Balti riikide küsimus on ainult tema sisemine asi.

2. Eesti, Läti ja Leedu vabariigi liitmine N. Liidu poolt ei ole ainult õiguslikult kehtetu, seda ei saa ka õigustada väärdetega, et see oli hädavajalik N. Liidu julgeolekuks.

A. Eeltoodud põhjustel ja Euroopa kui ka Balti riikide huvides soovitakse, et Euroopa julgeoleku ja koostöö konverents võtaks päevakorda Balti riikide ebaseadusliku okupatsiooni ning vägivaldselt liitmist N. Liiduga. Loodame, et konverents leiab vahendeid N. Liidu mõjutamiseks, et see lõpetaks Eestis, Lätis ja Leedus oma sõjalise okupatsiooni.

B. Loodame, et konverents saavutab ühise arusaama rahvusvaheliste suhete, rahvaste üldiste õiguste ja põhiliste isikuvabaduste tunnustamise kohta.

Meie loodame, et konverentsi sihts on tagada Euroopas ja Baltikuumis tihedat ühendamisest, eriti aga edendada inimeste liiklemist, informatsiooni ja ideede vahenda-

mist üle piiride ning mitmekülgse koostöö arendamist Ida- ja Lääne-Euroopa vahel.

C. Balti rahvaste valdava enamuse ootab, et konverents aitab kaasa Balti rahvaste kõikide õiguste ning Eesti, Läti ja Leedu vabariikide iseseisvuse taastamiseks ning leiab lahenduse ning tee kõikide Euroopas rahvaste julgeolekuks, kaasa arvatud Balti rahvad, vabast Euroopa rahvaste peres."

Nende põhisuhted ühenduseks on antud memorandumis veel järgmised lisaseletused.

Rahvusvahelise õiguse, lepingute, tavade ja riikide deklaratsioonide kohaselt on riikidel rahvusvahelise ühistu liikmena mitte ainult õigus, vaid ka vormiline kohustus olla sellise rahvusvahelise kuriteo tunnustamiseks vastü vastu nagu seda on Balti riikide ebaseaduslik okupatsioon ja vägivaldne liitmine Sovjetli poolt.

Meie võime märkida rahuldusega, et tähtsamad Lääne riigid on arvestanud selle rahvusvahelise õiguse ja põhilise inimvabaduste arvestamise põhimõttega.

Oleks tõesti väga võrrastav, kui mõned riigid, kes just ise on võidelnud enesemääramise õiguse ja põhiliste inimvabaduste eest, on valmis jätta 100 milj. ida- ja keseeurooplaste lootunud unustuse. Statuse quo tunnustamine Ida-Euroopas tähendab just seda. Veel enam, rahutuse põhjused Euroopas jäävad püsima ja tihedat pinget loovad nimelt si saavutamata.

Eelnimetatud asjaoludel Nõukogude režiimi kolmes Balti riigis puudub igasugune õiguslik alus ja seda tuleb võtta ainult kui ajutist sõjalist okupatsiooni.

Eesti, Läti ja Leedu vabariikide õigust olemasolul kestab nüüdki vaatamata sõjalisele okupatsioonile. Sellist järgnevat tähtsamat maailma riigid, USA kaasa arvatud, ei ole tunnustanud Balti vabariikide ebaseaduslikku liitmist N. Liiduga. Nende kolme vabariigi diplomaate ja konsulaarresidendid on nüüdki tunnustatud ainsate ja õieti volitatud

Balti Komitee esimees Birger Hagård tutvustas balti memorandumit.

Eesti, Läti ja Leedu seaduslike esindajatelena.

Märgukirja lisandis on loetletud 15 tähtsamat rahvusvahelist ja N. Liidu ja Balti riikide vahel sõlmitud lepingut alates Eesti-Vene rahulepinguga 1920 a. ja lõpetades Balti riikide ja N. Liidu vaheliste vastastikuste abistamispaktidega. Kõiki neid lepinguid rikuti Baltikumi vägivaldse vallutamise puhul.

Memorandumile on alla kirjutanud Balti Komitee esimees Birger Hagård, Eesti Rahvushüügi esimees Tõnis Kint, Läti Rahvustoni esimees Valdenar Ginters ja Leedu Ühingu esimees Valentinas Vilkenas.

Memorandum on saadetud kõigile konverentsist osavõtjate riikide valitsustele ja delegatsioonidele Helsingis, ka Ida-bloki riikidele, välja arvatud ainult N. Liit. Balti Komitee esimehe saatelkirjaga. Memorandum on koos lisadega saadetud ka kõigile Skandinaavia riikide parlamendiliikmetele.

Balti Komitee pressikonverentsil ja samal päeval hiljem toimunud Läti Vabariigi aastapäeva aktusel Stockholmis dr. Hagård rõhutas ka rea aktuaalseid küsimusi, mis seoses julgeustkonverentsi aktiooniga on aktuaalseks. Avaliku arvamise survega on viimasel ajal N. Liit teinud välisriikidele juutide ja Volga-saastaste väljarändamise osas N. Liidust. Sellist avaliku arvamise tegevust survet on nüüd vaja ka reisisoodustuste ja kr. 2500 suuruse viisumimaksa kaotamiseks neile, kes soovivad Balti aladelt välja reisi. Inimvabaduste piiramine Balti riikides tuleb üksikasjalikult selgitada. Kolmanda punkti-